

Jan Bezard

na Wojnie Światowej w 1914 roku

Tomasz Otrębski

Major Jan Bezard (Johann Ritter von Bezard) rozpoczął wojnę w dniu 1. 08. 1914 roku jako dowódca, stacjonującego w Bozen (Bolzano) drugiego batalionu 2 Pułku Tyrolskich Strzelców Cesarskich.

2 Pułk Tyrolskich Strzelców Cesarskich, z siedzibą w Bozen (od 1911 r dowódca- płk Aleksander Brosch Edler von Aarenau, poprzednio adjutant arcyksięcia Franza Ferdynanda) wchodził w skład 15 Brygady Piechoty, z siedzibą w Bozen (dowódca – gen. Theodor Stipek, poprzednio dowódca 2 Węgierskiego Pułku Piechoty w Nagyszeben), 3 Dywizji Piechoty z siedzibą w Linzu (dowódca gen. Józef Roth, poprzednio dowódca 98 Brygady Piechoty we Wiedniu), XIV Korpusu (alpejskiego) z siedzibą w Innsbrucku (dowódca - arcyksiążę Józef Ferdynand, poprzednio dowódca 5 Brygady Piechoty w Linzu, w przyszłości, wstawiony niechlubnie z niesłychanych represji wobec ludności galicyjskiej), na skrzydle 4 Armii (dowódca - gen. piechoty Moritz Ritter von Auffenberg, poprzednio dowódca XV Korpusu w Sarajewie)

Etat batalionu strzelców przewidywał 19 oficerów i 978 żołnierzy oraz 2 karabiny maszynowe Schwarzlose M. 07/12, w 4 kompaniach polowych po 240 ludzi i 35 ludzi w oddziale karabinów maszynowych.

W batalionie służyło 55 % Niemców, 41 % Włochów i 4 % innych narodowości.

Skład dowódców drugiego batalionu:

Major Johann Ritter von Bezard	- dowódca batalionu (od 1911 r.)
Oberleutnant Friedrich Saj	- adiutant
Hauptmann Alois Beck	- 5 kompania polowa
Hauptmann Jozef Novak	- 6 kompania polowa
Oberleutnant Ernst Hugetz	
Hauptmann Karl Kunze	- 7 kompania polowa
Oberleutnant Wilhelm Wilhelm	
Hauptmann Ferdinand Schirnhofner	- 8 kompania polowa
Oberleutnant Jozef Wanke	
Hauptmann Wilhelm Jakob von Herminantha	- oddział karabinów maszynowych – II

Oddziały XIV Korpusu, po uzupełnieniu rezerwistami do pełnych etatów wojennych, zostały przewiezione kolejną na północny wschód od Lwowa i podporządkowane dowódcy 4 Armii – generałowi Auffenbergowi, jednemu z najzdolniejszych generałów armii austro-węgierskiej. Wiedząc o ogromnej przewadze wojsk rosyjskich, przewyższających własne wojska o 200 batalionów, rozpoczął on

wyprzedzającą ofensywę w kierunku Chełma, mającą osłabić siły nieprzyjaciela.

W toczonej od dnia 26. 08. zwycięskiej bitwie pod Komarowem i Wasylowem, 2 batalion, w dniu 28.08., zdobył baterię polową oraz wziął wielu jeńców.

W dniach od 29.08. do 4.09. brał udział w licznych potyczkach aż do Małkowa nad Bugiem. W tym czasie cały XIV Korpus zdobył 160 armat i ponad 10.000 jeńców.

Wobec rozpoczęcia ofensywy przez przeważające siły rosyjskie pod dowództwem gen. Brusilowa, wszystkie wojska austro-węgierskie rozpoczęły planowy odwrót by uniknąć okrążenia i zniszczenia.

W dniu 5.09. batalion, wycofując się na linię Lubyczy na południe od Bełzca, stoczył potyczkę z nacierającymi Rosjanami

W dniu 6.09.ok. godziny 6 po południu, pułk w składzie 2 i 3 batalionu wymaszerował od wschodu z miejscowości Domaszów.(Rawa Ruska). Na przodzie kolumny maszerowała 5 kompania pod kpt Beckem wraz z mjr Bezardem, w tyle 6 kompania pod porucznikiem Hugez i 7 kompania pod kapitanem Novakiem, potem 2 oddział karabinów maszynowych pod kpt Jakob, a na końcu 3 batalion.

Dowódca pułku płk Brosch był przy 6 kompanii. Przy lesie w punkcie „Na granicy” został zauważony ruch dużych oddziałów wojskowych.

Wysłany na zwiad patrol huzarów zameldował, że nie może zbliżyć się niepostrzeżenie do celu, bowiem konie robią dużo hałasu.

W tej sytuacji mjr Bezard wysłał na rozpoznanie patrol złożony ze starszego strzelca Lapko i kaprała Stefana Feiersingera. Odważni ci żołnierze zbliżyli się ostrożnie do skraju lasu i zaobserwowali Rosjan, którzy, dopiero, co zaczęli zakładać obóz wypełniony wozami taborowymi na południowej krawędzi lasu.

Rosjanie nie wystawili żadnego ubezpieczenia, ufni w swoją przewagę liczebną.

Płk Brosch zażądał informacji o powodzie zatrzymania kolumny wojska i mjr Bezard powiadomił go, że nie należy posuwać się do przodu, dopóki nie zostanie stwierdzone, czyje oddziały znajdują się na linii marszu pułku.

Po okresie wielkiego napięcia powrócił z patrolu starszy strzelec Lapka, który poinformował dowódcę pułku, że zaobserwował zakładanie rosyjskiego biwaku. na południowym skraju lasu „Na granicy”.

Na rozkaz dowódcy pułku, mjr Bezard ze swoim adiutantem porucznikiem Saj, udali się na rozpoznanie sił i położenia oddziałów nieprzyjaciela.

W nocy z 6 / 7.09.14, na czele swojego batalionu, mjr Bezard napadł na rosyjski pułk, który założył obozowisko przy lesie. Do niewoli dostało się wtedy 2 rosyjskich generałów i kilkaset żołnierzy oraz 8 armat.

Za ten czyn major Bezard został później odznaczony Orderem Żelaznej Korony III klasy.

W tym czasie oddział płk Broscha odszedł w nocy do miejscowości Hujcze(Hujec). W Hujcze znajdował się, wybudowany około 1825 roku, pałac z neogotycką wieżyczką, kupiony w 1890 roku od Sapiechów przez rodzinę Obertyńskich.

Pułk stracił w walkach 40 oficerów i 2000 żołnierzy (w tym poległego płk Broscha) oraz zdobyty przez Rosjan sztandar pułkowy.

Bohaterska postawa pułku umożliwiła odpoczynek oddziałom XVII Korpusu oraz wycofanie się 3 Dywizji Piechoty na nową linię obrony na rzece Dunajec.

Dowodząc batalionem w dniu 7.09., w czasie walk odwrotowych pod Michałówką (na północ od Hujcze) mjr Bezard został raniony o godz 1 po południu, o godz 1.30 przeniesiony do dywizyjnego oddziału sanitarnego.

Następnego dnia tj 8.09.14 około 5 rano, wraz z całym dywizyjnym oddziałem sanitarnym nr 3, został wzięty do niewoli rosyjskiej, z której powrócił 2 lutego 1918 roku.

We wrześniowych walkach 1914 roku armia austro-węgierska utraciła około 500.000 żołnierzy, wytracając swoje najlepsze liniowe pułki oraz kadrę liniowych oficerów i do końca wojny nie potrafiła nadrobić tej straty.

Literatura:

1. Stan Służby Jana Bezarda
2. Schematismus k. k. Heer 1910 r
3. Wielka wojna 1914-1918 oprac. J. Dąbrowski. Warszawa 1937
4. www.austro-hungarian-army.co.uk